

ДОСЛІДЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ

Олексій Іванович ВАЦ,

*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

Беззаперечно реалізації адміністративних процедур у сфері оподаткування відіграє важливе значення, оскільки від правомірності останньої на пряму залежить сплата податків та зборів у відповідності до вимог чинного податкового законодавства. Тим більш, у процесі переходу від фіскальної моделі роботи до сервісної для органів державної податкової служби велике значення має налагодження партнерських відносин з платниками податків, визначення ефективного механізму взаємодії зазначених органів та платників податків [1]. В умовах сучасного розвитку української держави, коли невиконання законів окремими посадовими особами стало прямим виявом та однією з умов правового свавілля, адміністративні процедури набувають особливої гостроти. Процедурний механізм є невід'ємним елементом нормативно-правового регулювання щодо реалізації практично всіх різновидів матеріальних норм [2, с. 175].

Ведучи мову про адміністративні процедури у сфері оподаткування, то вчені доводять, що адміністративна процедура є самостійною правовою категорією, яка відображає порядок розгляду і розв'язання органами публічної влади індивідуальних адміністративних справ з метою забезпечення прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб [3, с. 30]. Так, А.М. Луцик наголошує, що під адміністративною процедурою у сфері оподаткування слід розуміти встановлений законодавством порядок прийняття ДФС України, її територіальними органами та посадовими особами нормативно-правових актів управління, а також порядок розгляду і розв'язання індивідуальних адміністративних справ з метою забезпечення прав, свобод та законних інтересів платників податків, а також забезпечення нормального функціонування податкової системи держави [3, с. 31]. В цілому доцільно підтримати дане визначення, оскільки воно характеризує як внутрішню організаційну, так зовнішню діяльність діяльності податкових органів у взаємовідносинах із платниками податків.

Т.В. Костюк досліджуючи адміністративні процедури в діяльності податкових органів доводить, що під останніми доцільно розуміти форму реалізації ними своїх повноважень, що складають основу їх адміністративно-правового статусу, проявляються в правозастосовній діяльності податкових органів щодо реалізації юридичних засобів їх функціонування та спрямовані на забезпечення публічних фінансових інтересів в сфері оподаткування [4, с. 69]. В цьому контексті вчена розглядає адміністративні процедури через призму адміністративно-правового статусу податкових органів з метою забезпечення публічних фінансових інтересів в сфері оподаткування. В дійсності забезпечення фінансових інтересів нашої держави на

сьогоднішній день є дуже актуальним, оскільки охоплюються доходами, видатками та активами, що охоплюються, набуваються за рахунок або формуються внаслідок залучення фінансових ресурсів та послуг в країні.

Слушним є також те, що вчена виокремлює характерні ознаки адміністративних процедур в діяльності податкових органів: вони встановлені нормами адміністративного та податкового права; являють собою форму реалізації передбачених законодавством функцій податкових органів, що реалізуються відповідними нормами; суб'єктом реалізації конкретної адміністративної процедури є відповідна уповноважена на її здійснення посадова чи службова особа податкового органу; вони спрямовані на забезпечення публічних фінансових інтересів в сфері оподаткування за допомогою чітко визначених законодавством юридичних засобів, які реалізуються у повноваженнях податкових органів [4, с. 69].

Д. В. Крилов досліджуючи публічно-сервісну діяльність як основний напрямок державної податкової політики доводить, що адміністративні процедури в діяльності Державної податкової служби України – це сукупність послідовно впорядкованих, нормативно встановлених дій, які реалізуються посадовими особами та підрозділами Державної податкової служби України відповідно до компетенції та повноважень останньої, метою яких є реалізація поставлених перед ДПС завдань [5, с. 310]. У свою чергу, головними особливостями адміністративних процедур у діяльності Державної податкової служби України визначено: особливу правову основу; спрямованість на досягнення конкретного юридично значущого результату; тісний зв'язок з компетенцією Державної податкової служби України; наявність спеціальної відомчої правової основи застосування; різноманітність і видову розгалуженість [5, с. 310].

В цілому аналіз наукових позицій вчених щодо розуміння адміністративних процедур в податковій сфері в деякій мірі тотожний. Як правило вчені зосереджені на розгляді адміністративних процедур через призму адміністративно-правового статусу органу публічної влади у сфері оподаткування, через відповідний набір повноважень щодо вирішення адміністративної справи по суті та прийняття відповідного рішення у вигляді адміністративного акту, що в цілому відповідає змісту норм чинного законодавства у дусі визначеної Конституцією України демократичної та правової держави та з метою забезпечення права і закону, а також зобов'язання держави забезпечувати і захищати права, свободи чи законні інтереси людини і громадянина, та законні інтереси юридичних осіб [6].

Отже, адміністративна процедура у сфері оподаткування має певні особливості (ознаки): 1) врегульована адміністративно-процесуальними нормами; 2) представляє собою послідовність організаційно-розпорядчих дій, які здійснюються в певному порядку і узгоджені між собою; 3) має цілеспрямований характер; 4) метою є реалізація не тільки матеріальних норм податкового законодавства, але й матеріальних норм інших правових галузей; 5) завершується прийняттям індивідуального адміністративного акта.

Під адміністративною процедурою у сфері оподаткування доцільно розуміти врегульовано нормами адміністративно-процесуального права та нормами інших галузей права діяльність органів публічної влади (органи

Державної податкової служби України) в межах компетенції щодо розгляду та вирішення індивідуальних справ, які виникають у сфері справляння податків і зборів, та прийняття відповідного адміністративного акту по справі.

Список використаних джерел

1. Питання створення та запровадження електронного сервісу «Електронний кабінет платника податків»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.12.2012 № 1007-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1007-2012-%D1%80>.
2. Джафарова О.В. Дозвільна діяльність органів публічної адміністрації в Україні: питання теорії та практики: моногр. Харків : Діа плюс, 2016. 688 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7754>.
3. Луцик А. М. Адміністративні процедури у сфері оподаткування в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2015. 192 с.
4. Костюк Т.В. Адміністративні процедури в діяльності податкових органів : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2021. 213 с.
5. Курило В. О. Правова природа процедур вирішення податкових спорів: порівняльно-правовий аналіз: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2017. 199 с.
6. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20>.